

Zesde Nieuwsbrief VPSG Weet wat er speelt

Stichting VPSG –advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld, godsdiensdienst en zingeving.

Nieuwe Groenmarkt 8, 2011 TW Haarlem

023 5328222 www.vpsg.nl

banknummer: 39 00 70

Topje van de ijsberg

In een interview met Trouw zegt mevrouw Rieke Samson-Geerlings van de commissie Samson die onderzoek doet naar seksueel misbruik van kinderen die op last van de overheid in instellingen zijn geplaatst, dat de 800 meldingen die ze heeft gekregen slechts het topje van de ijsberg zijn. Wij zijn het op grond van onze ervaring van harte met haar eens. Dicht bij ons leven slachtoffers van seksueel misbruik. Meestal komen ze niet met hun verhaal voor de draad, doen ze er het zwijgen toe. En dan is er ineens een eruptie als bij het misbruik binnen katholieke instituties. Of naar aanleiding van een tv-programma. Buitenstaanders beschouwen dat dan als incidenten.

Een pastor die misschien eens eenmaal een verhaal over misbruik hoort zou al die anderen er meteen bij moeten denken. En eens in een viering voor hen bidden. Of noemen in een preek of meditatie. Erkenning, horen dat het erg en verdrietig is wat ze hebben meegemaakt, daar zien slachtoffers naar uit. Dat geeft hen levensadem.

Meeste psychische problemen gevolg van misbruik in jeugd

Seksueel misbruik van kinderen is een van de vormen van kindermishandeling. In zijn werk als psychiater constateerde de inmiddels overleden A. Van Dantzig dat psychische problemen van volwassenen heel dikwijls geworteld zijn in de jeugdijaren. Psychische beschadigingen van kinderen werken vaak een leven lang door. Het is in veel gevallen het onvermogen de eigen jeugdervaringen te overstijgen, dat ouders tot onverantwoordelijk, schadelijk gedrag brengt jegens hun kinderen. Na zijn pensionering heeft Van Dantzig zich geconcentreerd op de bestrijding van kindermishandeling. Pionier Van Dantzig richtte daartoe RAAK op, reflectie- en actiegroep aanpak kindermishandeling. Het doel van RAAK is om een betere opvoedingsondersteuning te realiseren, de signalering van kindermishandeling te verbeteren en om het zorgaanbod te organiseren. Signalering in het basisonderwijs is daarvan een belangrijk onderdeel.

Minimaal 350.000 kinderen in ons land leven in angst en onrust,

Ook in kerkelijke gemeenschappen zou men zich hiervan meer bewust moeten zijn. Daar liggen ook kansen om problemen te signaleren en hulp en ondersteuning te zoeken.

**Protestantse
Kerk**

Geloof·Hoop·Liefde

Dossier Seksueel Misbruik

Seksueel misbruik zou niet mogen bestaan. Daar is iedereen het over eens. Ook de synode van de PKN stelt luid en duidelijk: '*Seksueel misbruik is zonde: kwaad in Gods ogen en onrecht tegen de medemens. De kerk dient onomwonden te kiezen voor slachtoffers*'. Toch komt seksueel misbruik voor. Ook binnen de kerk.

De situatie

Zo'n twintig keer per jaar nemen mensen uit de zeven lidkerken van SMPR - interkerkelijk samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties - contact op over grensoverschrijdend gedrag binnen pastorale relaties. In 2011 betroffen elf van deze meldingen een situatie binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

Protocol

Sinds 2006 is er een 'Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties'. Het protocol start als volgt: "U bent ambtsdrager en hoort van mogelijk misbruik. Wat moet u doen?" Het protocol is opgezet als een belastingformulier. De ambtsdrager die van mogelijk misbruik heeft gehoord, volgt stapsgewijs een route die afhankelijk van de situatie leidt naar verschillende handelingsadviezen.

- [Het](http://www.smpr.nl) protocol is te downloaden via www.smpr.nl of www.pkn.nl

Daderbeleid

In aanvulling op het protocol van 2006 heeft de synode in november 2011 de notitie 'Het ambt na een tuchtmaatregel – Daderbeleid van de Protestantse Kerk in Nederland na veroordeling voor seksueel misbruik in pastorale relaties' aanvaard. De notitie beschrijft het daderbeleid van de Protestantse Kerk in Nederland na veroordeling door het Regionale of Generale College voor het Opzicht. Zo wordt er ingegaan op de vraag of de dader nog geschikt is om het ambt te blijven vervullen en onder welke voorwaarden. Daarbij is ook verplichte therapie een optie.

- [Het ambt na een tuchtmaatregel – Daderbeleid van de Protestantse Kerk in Nederland na veroordeling voor seksueel misbruik in pastorale relaties. Downloaden via www.pkn.nl](http://www.pkn.nl)

Jeugdbeleid: Veilig jeugdwerk

JOP Basiscursus Signalen van kinderen en jongeren.

JOP is het jeugdwerk van de PKN. De landelijke instelling biedt in de breedste zin ondersteuning aan plaatselijk werk voor jongeren: catechese, clubs, kindernevendienst, groepen enz. Er zijn cursussen en trainingen voor vrijwilligers en beroepskrachten. Onder andere de basiscursus Signalen van kinderen en jongeren. Daarin wordt geleerd om

signalen te lezen en te interpreteren. Het gaat over grenzen. Ook seksueel misbruik wordt ter sprake gebracht. Er wordt geleerd om het gesprek over de waargenomen signalen aan te gaan.

Alle aangeboden cursussen en trainingen zijn te vinden via de website van JOP. Daar kan ook een cursus worden aangevraagd.

Daarnaast ronden JOP en HGJB (Hervormd Gereformeerde Jeugdbond) en SMPR momenteel een protocol af rondom veilig jeugdwerk. Hierin wordt uiteengezet wat er dient te gebeuren als er een vermoeden of de beschuldiging is van seksueel misbruik binnen het plaatselijk jeugdwerk. Het protocol beschrijft de stappen die moeten worden genomen om de melding in goede banen te leiden. Het is bedoeld voor kerkenraden, jeugdouders en jeugdwerkers.

Doopsgezind protocol

Ook de Doopsgezinde Broederschap heeft een protocol ontwikkeld met betrekking tot seksueel misbruik in pastorale of gezagsrelatie. Daarvoor is een klachtencommissie opgericht. Het protocol wordt aan alle nieuwe predikanten uitgereikt. Tevens wordt gemeenten aangeraden zelf gedragsregels op te stellen.

Het protocol is te downloaden via www.doopsgezind.nl

Oproep: De SMPR zoekt extra vertrouwenspersonen

De SMPR zoekt extra vertrouwenspersonen. U helpt bij de beslissing wel of geen klacht in te dienen en staat cliënten tijdens een klachtenprocedure bij. U ontvangt daartoe een training. Aan de kwaliteit van het werk van de vertrouwenspersonen en het bijhouden van hun deskundigheid wordt voortdurend aandacht besteed. U kunt hierover contact opnemen met de coördinator van de SMPR. >[Naar www.smpr.nl](http://www.smpr.nl) de onderdelen Protestantse Kerk: JOP | Kerk in Actie | Missionair Werk |

Commissie Samson

De Commissie Samson doet in opdracht van de regering onderzoek naar seksueel misbruik van kinderen die door de overheid in instellingen of pleeggezinnen zijn geplaatst in de periode van 1945 tot heden.

Op 8 oktober 2012 komt de commissie met het eindrapport. Samen met het eindrapport worden ook de deelrapporten van onderzoeken die de commissie heeft laten doen door de Universiteiten Groningen en Leiden gepubliceerd.

Uit een (voorlopig) deelonderzoek door Leidse wetenschappers blijkt dat een op de vijf kinderen die geplaatst zijn in een jeugdinstituut of pleeggezin seksueel zijn/worden misbruikt. Meer in een instelling dan in een pleeggezin. Licht verstandelijk beperkte kinderen hebben tien keer zoveel kans om te worden misbruikt dan kinderen in een gewoon gezin. Extra schrijnend is dat kinderen die uit huis zijn geplaatst vaak al een geschiedenis van mishandeling en/of misbruik hebben door eigen ouders. Uit het onderzoek blijkt ook dat er veel misbruik is voorgekomen in de laatste jaren.

In het onderzoek werden zowel aan professionals in de jeugdzorg als aan de pupillen vragenlijsten voorgelegd met de vraag hoe vaak seksueel misbruik voorkomt. De professionals dachten 3.2 op 1000 kinderen. De pupillen rapporteren 188 op 1000 kinderen. Ook blijkt seksueel misbruik voor de slachtoffers een taboe: slechts de helft wilde op de anonieme lijst een dader invullen.

Al meteen bij de instelling heeft de commissie een meldpunt geopend. Daarop zijn niet alleen meldingen van seksueel misbruik in pleeggezinnen of instellingen gemeld, maar ook heel veel seksueel misbruik binnen gezinnen, families, sport, werk of andere instituties. De Commissie Samson heeft er daarom, in navolging van de commissie Deetman, bij de desbetreffende bewindspersonen voor gepleit om een blijvend meldpunt voor seksueel misbruik in te stellen. Dit meldpunt zal worden ingericht door Slachtofferhulp Nederland. Ook is er geld voor therapie vrijgemaakt door Jeugdzorg Nederland.

Registratielijst voor vrijwilligersorganisaties

Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) heeft toestemming gegeven voor een registratiesysteem voor leden van vrijwilligersorganisaties die gesanctioneerd zijn wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daarmee kunnen organisaties voorkomen dat mensen van de ene naar de andere organisatie overstappen, wanneer ze betraapt worden op seksueel misbruik. Een mooie mijlpaal voor het project [In veilige handen](#).

Het Bisdom Haarlem-Amsterdam meldt op de website het volgende over seksueel misbruik.

Op 13 januari werd een bijeenkomst in Heiloo gehouden rond misbruik en het rapport Deetman met de priesters, diakens en pastoraal werkenden. Voor de jonge priesters, pasgewijde diakens, catechisten en pastoraal werkers zijn op De Tiltenberg enkele trainingsdagen gehouden om seksueel misbruik te voorkomen en te signaleren en aan de studie van de priesterstudenten is een vak toegevoegd rond beleving van het celibaat en zijn gespreksavonden gehouden rond dit thema. In de aanname- en screeningsprocedure van kandidaten voor de opleidingen zijn eveneens verbeteringen aangebracht.

Aandacht voor de slachtoffers

Verder heeft Mgr. Punt verschillende slachtoffers thuis bezocht of op het bisdom ontvangen en één van hen heeft de priesterraad toegesproken met een moedig getuigenis; enkele slachtoffers werden bijzonder uitgenodigd voor de bisschopswijding in december waar voor hen werd gebeden en waarbij de bisschop in de homilie stil stond bij het leed dat hun is aangedaan; dat heb ik ook gedaan in mijn slotwoord en in verschillende interviews bij die gelegenheid. Binnen het bisdom is een werkgroep opgericht om slachtoffers te woord te staan; intussen hebben de gezamenlijke bisschoppen een landelijke contactgroep opgericht waarvan de Rotterdamse bisschop voorzitter is.

De boodschap van de kerk is goed, en juist in onze tijd heel belangrijk. Misbruik in de kerk maakt ons beschaamd en het ondermijnt de zending van de kerk. Want heb je nog recht van spreken als je het zelf niet waarmaakt? De kerk maakt een zuiverings- en louteringsproces door. We moeten de liefde van Christus weer geestelijk sterk gestalte te

geven, bezielde door het evangelie. Dat is de vernieuwing die we nodig hebben. Het bisdom blijft overigens open staan voor alle suggesties die kunnen helpen om goed met de slachtoffers en met de hele situatie om te gaan.

*Mgr. dr. Jan Hendriks
titulair bisschop
Hulpbisschop van Haarlem-Amsterdam*

Oproep 'Deetman' aan vrouwen

De commissie-Deetman roept vrouwen die in hun jeugd binnen katholieke instellingen zijn misbruikt op zich te melden. Een aantal van hen heeft dat al gedaan. Met hen wordt in september een besloten bijeenkomst gehouden. Naar aanleiding daarvan wordt een onderzoeksplan vastgesteld.

De oproep is aan vrouwen die seksueel zijn misbruikt, maar ook aan slachtoffers van psychisch of fysiek geweld door geestelijken.

De commissie-Deetman begint binnenkort aan het onderzoek dat specifiek gericht is op het misbruik van meisjes binnen de katholieke kerk sinds 1945. Het onderzoek wordt verricht in opdracht van de Tweede Kamer en de katholieke kerk.

Het [onderzoeksrapport](#) dat de commissie eind vorig jaar publiceerde was niet specifiek gericht op het misbruik van jongens, maar de Kamer vond dat de positie van vrouwen onderbelicht was. Deetman erkende dat het goed is om het misbruik van deze groep afzonderlijk te onderzoeken. Vrouwen konden zich tot 1 juli melden bij de commissie-Deetman. Het onderzoek is waarschijnlijk in het najaar afgerond. De commissie benadrukt dat het geen strafrechtelijk onderzoek is.

Het werk van deze tweede commissie Deetman is te volgen via www.onderzoekrk.nl

Achtergrondinformatie SlachtofferWijzer **Initiatief van:**

FondsSlachtofferhulp

SlachtofferWijzer is er voor iedereen die iets ernstigs heeft meegemaakt en op zoek is naar hulp. De website en bijhorende app kunnen ook worden geraadpleegd door hulpverleners, familieleden of andere bekenden van een slachtoffer. Bij de organisaties die op

SlachtofferWijzer worden genoemd kun je terecht voor praktische, emotionele, juridische en financiële ondersteuning. Er staan ook veilige opvangplaatsen op. De site biedt de mogelijkheid informatie door te sturen, zodat uiteindelijk voor iedereen de juiste hulp beschikbaar is.

Hoe werkt het?

In SlachtofferWijzer selecteer je wat je hebt meegemaakt en daarna geef je aan wat voor soort hulp je zoekt. Je krijgt achtergrondinformatie en een overzicht van organisaties waar jij terecht kunt en waar je een keuze uit kunt maken. Alle organisaties hebben een profielpagina met daarop wat ze exact te bieden hebben en hoe je met ze in contact kan komen.

Ken je iemand die hulp nodig heeft? Wees een goede vriend en breng die persoon op de hoogte van SlachtofferWijzer.

Centrum Seksueel Geweld

Als je net een aanranding of een verkrachting hebt meegemaakt, kun je voor de juiste hulp terecht in het Centrum Seksueel Geweld. In het Centrum Seksueel Geweld werken artsen, verpleegkundigen, politie, psychologen, en maatschappelijk werkers met elkaar samen. Het doel van het Centrum Seksueel Geweld is goede zorg te bieden en het ontstaan van medische en psychosociale problemen na seksueel geweld te voorkomen.

Voor wie is de hulp?

Centrum Seksueel Geweld biedt hulp aan slachtoffers in alle leeftijdscategorieën, die kort geleden een aanranding of een verkrachting hebben meegemaakt in de provincie Utrecht.

Welke hulp biedt Centrum Seksueel Geweld?

Het Centrum Seksueel Geweld biedt medische, forensische, juridische en psychologische hulp aan slachtoffers van seksueel geweld, afhankelijk van wat iemand wil of nodig heeft. Slachtoffers van seksueel geweld kunnen 24 uur per dag telefonisch contact opnemen met het Centrum Seksueel Geweld. Ook als je geen aangifte wilt doen, kun je bellen.

Het Centrum Seksueel Geweld is een formele samenwerking tussen:

- UMC Utrecht;
- Politie Utrecht;
- Forensische Polikliniek Kindermishandeling;
- Forensisch Medische Maatschappij Utrecht;

088-7555588 (24 uur per dag) info@centrumseksueelgeweld.nl
www.centrumseksueelgeweld.nl

Auteur: Bakker, H. en H.Felten

***De mantel der liefde* Quickscan naar huiselijk geweld in orthodox-protestantse gezinnen**

Movisie kwam in het nieuws met hun quickscan met betrekking tot seksueel en huiselijk geweld in orthodox protestantse kringen. Zij willen hiermee een bijdrage leveren aan preventie en aanpak van huiselijk geweld in die groeperingen. Onderzoekers van Movisie spraken met hulpverleners. Daaruit bleek dat binnen orthodox protestantse kringen veel moeite bestaat om huiselijk geweld te melden. slachtoffers zijn bang voor uitsluiting uit de groep. Daarom kan huiselijk geweld lang doorgaan.

De onderzoekers pleiten voor meer samenwerking tussen christelijke en seculiere hulpverlening. Wanneer wordt aangeklopt bij de laatste spreken die hulpverleners dikwijls niet de taal van mensen uit de orthodox protestantse hoek, waardoor ze afhaken. Wel wordt veel verwacht van de mogelijkheden binnen de groeperingen zelf, mits men kennis over het onderwerp wil vergaren, om vroegtijdig te kunnen signaleren.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Lees ook het persbericht ['Signalering huiselijk geweld in orthodox-protestantse kring kan beter'](#) dat over dit rapport verscheen op 14 februari 2012.

Verkoopprijs: 0,00 Euro

Uitgever: MOVISIE

Jaar: 2012

Documenttype: rapport

Pagina's: 64

Publicatienummer: 138949

030-7892112 (van 09.00 tot 13.00 uur).

Nieuwe therapie slachtoffers seksueel kindermisbruik

Het Instituut voor Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) zet virtual reality in bij een nieuwe therapie voor slachtoffers van seksueel kindermisbruik. Bij de behandeling bouwen deelnemers zelf een virtuele wereld.

Herinneringen

Bij de nieuwe therapie ligt de nadruk op het structureren en concretiseren van herinneringen aan het seksueel kindermisbruik. Nieuw is het gebruik van virtual reality voor volwassenen met depressieve of posttraumatische stressklachten die het gevolg zijn van herinneringen aan dit misbruik in hun kindertijd. Het therapiesysteem biedt deelnemers de mogelijkheid om zelf een virtuele wereld op te bouwen.

Effectiviteit

De therapie is grotendeels gebaseerd op effectief bewezen cognitieve gedragstherapie en bestaat uit acht sessies van ongeveer één uur. Voorafgaand aan de therapie is er een meting van de klachten en een één-op-één introductie met de therapie en het therapiesysteem op de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hierna doorlopen slachtoffers op vaste momenten gedurende vier weken thuis de therapie. Aan de gratis behandeling is een onderzoek gekoppeld waarbij de effectiviteit van de therapie wordt onderzocht.

Aanmelden

De Erasmus Universiteit zoekt voor de therapie en het onderzoek nog deelnemers. Klik [hier](#) voor het volledige persbericht en het mailadres voor aanmelding.

gepubliceerd: 11 augustus 2011

•

Steunpunten huiselijk geweld

Door het hele land bestaan steunpunten huiselijk geweld. Deze zijn gemakkelijk te vinden via www.shginfo.nl. Zowel slachtoffers als omstanders, daders of professionals kunnen hier terecht. Ook als je huiselijk geweld, waaronder ook seksueel geweld valt, (vaag) vermoedt, kun je altijd advies vragen via 0900 126 26 26. Bij levensbedreigende situaties altijd 112 bellen. Er zijn handige links.

Een handige website is ook www.watkanikdoen.nl.

Mishandeling van ouderen

Eén op de twintig ouderen in Nederland krijgt jaarlijks te maken met mishandeling. In het boek 'Oud Leed' beschrijven Theo Royers en Maria van Bavel de achtergronden en oorzaken, maar vooral hoe ouderenmishandeling aangepakt kan worden en voorkomen. Oud Leed is op 2 april 2012 aangeboden aan de Directeur-generaal Langdurige Zorg van het ministerie van VWS, tijdens een bijeenkomst over het actieplan Ouderen in veilige handen.

Ouderenmishandeling slaat letterlijk en figuurlijk diepe wonden in het persoonlijke leven van slachtoffers, plegers en omstanders. Het geweld vindt achter de voordeur plaats en wordt veelal gepleegd door mensen die heel nabij staan: partners, kinderen, burens, kennissen of hulpverleners. Ouderen zelf doen hun mond niet open. Ze worden onder druk gezet om hun testament te wijzigen, hun bankboekje wordt geplunderd, ze worden geknepen en geslagen, ze krijgen te weinig eten en drinken, ze mogen geen contact buitenshuis hebben, ze worden bedreigd en beledigd en soms ook seksueel misbruikt.

Niet eerder werd de problematiek van mishandelde ouderen zo uitvoerig beschreven. Het eerste deel biedt inhoudelijke informatie over het verschijnsel ouderenmishandeling. Het tweede deel beschrijft de infrastructuur van preventie en bestrijding van ouderenmishandeling in Nederland. Het derde deel gaat in op de hulpmiddelen die hulpverleners en politie ter beschikking staan om ouderenmishandeling aan te pakken. Hulpverleners, welzijnswerkers, politie, vrijwilligers, artsen, notarissen, hbo-studenten van sociale opleidingen en iedereen te maken heeft met ouderen vindt in Oud Leed kennis en instrumenten om ouderenmishandeling te voorkomen, te signaleren en aan te pakken om het probleem op te lossen.

Actieplan 'Ouderen in veilige handen'

De bestrijding van ouderenmishandeling krijgt tussen 2011 en 2014 een extra impuls vanuit het actieplan 'Ouderen in veilige handen' van staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten van VWS. Structureel wordt per jaar 10 miljoen euro uitgetrokken om geweld tegen ouderen sneller te signaleren en te stoppen, o.a. door verbeterde melding en goede ondersteuning van de slachtoffers. Er komt bijvoorbeeld ook een voorlichtingscampagne voor ouderen zelf en hun omgeving en een meldplicht voor professionals.

Theo Royers werkt bij Vilans, kenniscentrum langdurige zorg en aan de campagne STOP ouderenmishandeling. Maria van Bavel werkte bij MOVISIE,

kenniscentrum voor sociale vraagstukken en is als initiator en uitvoerder betrokken bij vele projecten rondom ouderenmishandeling. Oud Leed is geschreven in opdracht van MOVISIE met financiële steun van het ministerie van VWS. ISBN 978 90 8850 217 0 | 200 pagina's - € 24,90 - www.swpbook.com.

Meer informatie

Neem voor meer informatie contact op met MOVISIE, Jandirk Veenstra: j.veenstra@movisie.nl of 06 107 208 40. Kijk ook op www.movisie.nl/ouderenmishandeling & www.vilans.nl.

Van de VPSG:

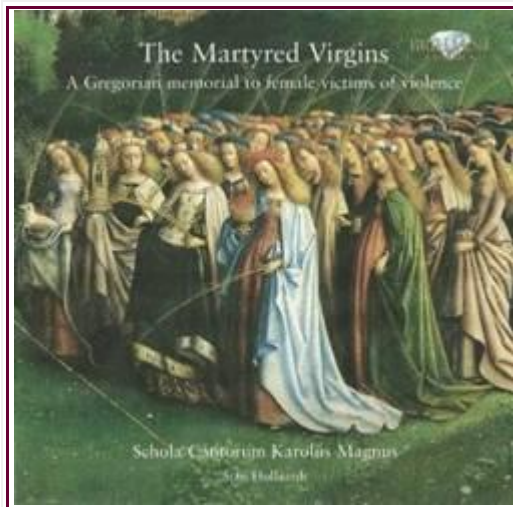
Oproep,c.q. uitnodiging voor middag pastoraat bij seksueel misbruik

In het voorjaar gaf ondergetekende in het kader van de KPV-training (Klinisch pastorale vorming) in Nijmegen tweemaal een middag pastoraat bij seksueel misbruik . In het najaar wil ik in Haarlem een dergelijke (losse) middag organiseren voor pastores. Inhoud: informatie, casusbespreking (ook van deelnemers indien gewenst), oefenen. Tevoren kunnen enige artikelen worden gelezen en een video bekeken. Dat alles in een kleine groep zodat iedereen aan bod kan komen.

Wie hiervoor belangstelling heeft: graag contact opnemen met Jeannette Deenik-Moolhuizen. In overleg kan een geschikte tijd en plaats worden gevonden. Omdat wij sponsoren hebben zijn de kosten laag: € 30. p.p.

CD beschikbaar

Bij de viering van ons 25-jarig jubileum twee jaar geleden trad voor ons op de *Schola Cantorum Karolus Magnus* met hun al langer lopende programma Een gregoriaans monument voor vrouwen die slachtoffer zijn van geweld. In hun programma dat is gebaseerd op de oeroude Agnes-tractaten van kerkvader Ambrosius vlechten zij berichten van hedendaags (seksueel) geweld tegen vrouwen. De VPSG leverde toen de teksten. Van hun optredens is nu een CD beschikbaar.

The Martyred Virgins; deze Cd gaat vergezeld van een booklet met 48 pagina's, waarin de tekst van de gezangen in het Latijn is afgedrukt met vertalingen in het Nederlands en het Engels.

De gesproken teksten zijn in het Engels. Zie voor meer informatie de link The Martyred Virgins op de voorpagina van deze website.

Prijs € 8,00 (vriendenprijs € 6,00) + € 2,50 verzendkosten.

Als u de CD bij ons bestelt dan geven wij € 1,00 aan het "Blijf-van-mijn-Lijf" huis in Addis Abeba, Ethiopië. Dit huis wordt is opgezet door FSA (Family Service Association), een onafhankelijke Stichting.

Meer weten over wat FSA doet voor gekwetste vrouwen en meisjes in Addis Abeba? Kijk op www.fsaethiopia.org of contact ons:

fsaneder@yahoo.com Tel: 06 15576233

aan- en afmelden voor deze Nieuwsbrief via j.deenik@vpsg.nl bij Jeannette Deenik-Moolhuizen

Stichting VPSG- advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld, godsdienst en zingeving. www.vpsg.nl.